

**LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO KANCELIARIJOS
TEISĖS DEPARTAMENTAS**

IŠVADA

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ŠILUMOS ŪKIO ĮSTATYMO NR. IX-1565 2 IR 15 STRAIPSNIŲ
PAKEITIMO
ĮSTATYMO PROJEKTO**

2018-02-08 Nr. XIIIIP-1651

Vilnius

Įvertinę projekto atitiktį Konstitucijai, įstatymams, teisėkūros principams ir teisės technikos taisyklėms, teikiame šias pastabas:

1. Projekto 1 straipsnio 1 dalimi siūloma pripažinti netekusia galios įstatymo 2 straipsnio 2 dalį, t.y. iš įstatymo teksto eliminuoti sąvokos „apsirūpinimo karštu vandeniu būdas“ apibrėžtį. Atkreiptinas dėmesys, jog ši sąvoka yra vartojama ne tik įstatymo projektu keičiamame įstatymo 15 straipsnyje, tačiau ir kituose įstatymo straipsniuose, pavyzdžiui, 3 straipsnio 3 dalyje. Todėl siūlymas naikinti minėtos sąvokos apibrėžtį kelia abejonių dėl šio siūlymo atitikties teisės aiškumo principui, nes aiškaus turinio reguliavimas būtų pakeistas reguliavimo spraga, įnešančia neaiškumo dėl įstatyme vartojamų sąvokų turinio ir esmės.

Be to, įstatymo projekto 2 straipsniu keičiant įstatymo 15 straipsnį, taip pat reguliuojami apsirūpinimo karštu vandeniu būdai, todėl ir šiuo aspektu nėra aišku, kodėl minėtos sąvokos apibrėžtis turėtų būti eliminuota iš įstatymo turinio.

2. Projekto 1 straipsnio 2 dalimi siūloma sąvoką „karšto vandens tiekimas“ pakeisti sąvoka „karšto vandens perdavimo tinklas“. Pastebėtina, kad sąvoka „karšto vandens tiekimas“ yra vartojama ne tik įstatymo projektu keičiamame įstatymo 15 straipsnyje, tačiau ir kituose įstatymo straipsniuose, pavyzdžiui, 21 straipsnio 2 dalyje. Todėl siūlomas įstatymo pakeitimas neatitinka teisės aiškumo principo, nes aiškaus turinio reguliavimas būtų pakeistas reguliavimo spraga, įnešančia neaiškumo dėl įstatyme vartojamų sąvokų turinio ir esmės.

Kartu atkreiptinas dėmesys į tai, kad minėtos sąvokos savo turiniu ir esme yra visiškai skirtingos, nes viena iš jų apibrėžia procesą, o kita tam tikrą techninę sistemą. Taigi sąvoka „karšto vandens perdavimo tinklas“ negali pakeiti sąvokos „karšto vandens tiekimas“ kitose įstatymo nuostatose. Be to, įstatymų leidėjas turi aiškiai nurodyti tai, kas laikoma karšto vandens tiekimu, nes

šis procesas ir toliau liks reguliuojamas įstatymo nuostatomis. Todėl siekiant į įstatymo turinį įtraukti sąvoką „karšto vandens perdavimo tinklas“, tokia sąvoka turėtų būti įtraukta kaip nauja sąvoka, nenaikinant esamos sąvokos.

3. Projekto 2 straipsnyje dėstomos keičiamo įstatymo 15 straipsnio 1 dalies nuostatos tobulintinos.

Pirma, pagal galiojantį įstatymą vartotojai daugiabučiuose namuose gali Civilinio kodekso 4.85 straipsnyje nustatyta tvarka pasirinkti apsirūpinimo karštu vandeniu būdą *arba* karšto vandens tiekėją ir sudaryti su juo karšto vandens pirkimo–pardavimo sutartį. Pasirinktas karšto vandens tiekėjas įrengia vartotojo suvartojamo karšto vandens atsiskaitomuosius apskaitos prietaisus, sudaro sutartis ir perka karštam vandeniui ruošti reikalingą geriamąjį vandenį bei šilumą ar kitą energiją iš atitinkamų tiekėjų. Kol vartotojai pasirenka karšto vandens tiekėją *arba* apsirūpinimo karštu vandeniu būdą, karšto vandens tiekėjas yra šilumos tiekėjas. Taigi pagal galiojantį teisinį reguliavimą vartotojai daugiabučiuose namuose gali pasirinkti karšto vandens tiekėją. Projektu siūloma šią galimybę panaikinti ir nustatyti, kad karštą vandenį tiekia karšto vandens perdavimo tinklą valdantis karšto vandens tiekėjas, kuris yra sudaręs su butų ir kitų patalpų savininkais karšto vandens pirkimo-pardavimo sutartis. Iš projekto nuostatų neaišku ar vartotojai, kurie galiojančio įstatymo nustatyta tvarka yra pasirinkę kitą karšto vandens tiekėją (kuris nevaldo karšto vandens perdavimo tinklo) ir sudarę su juo sutartį, įsigaliojus projektu teikiamoms įstatymo pataisoms šią sutartį turės nutraukti ir sudaryti sutartį su karšto vandens perdavimo tinklo valdytoju ar karštą vandenį galės tiekti vartotojų iki įstatymo įsigaliojimo pasirinktas karšto vandens tiekėjas.

Be to, neaišku, ar galės būti tiekiamas karštas vanduo, jeigu karšto vandens perdavimo tinklą valdantis karšto vandens tiekėjas nebus sudaręs su butų ir kitų patalpų savininkais karšto vandens pirkimo-pardavimo sutarčių. Šiame kontekste pastebėtina ir tai, kad įstatymas nenustato prievolės karšto vandens perdavimo tinklą valdančiam asmeniui sudaryti su butų ir kitų patalpų savininkais karšto vandens pirkimo-pardavimo sutartis.

Antra, galiojančiame įstatyme yra nustatytos karštam vandeniui ruošti reikalingo geriamojo vandens ir šilumos ar kitos energijos kiekio nustatymo taisyklės. Neaišku, kodėl projektu siūloma jų atsisakyti.

Trečia, projektu siūloma nustatyti, kad karšto vandens kainas nustato karšto vandens tiekėjas, vadovaudamasis Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos patvirtinta metodika. Pastebėtina, kad karšto vandens kainos nustatymo taisyklės yra išdėstytos galiojančio įstatymo 32 straipsnyje. Projektas tobulintinas, atsisakant nurodytos nuostatos arba ją suderinant su galiojančio įstatymo 32 straipsnio nuostatomis.

4. Projekto 2 straipsnyje dėstomos keičiamo įstatymo 15 straipsnio 2 dalies nuostatos tobulintinos.

Pirma, neaiški formulotė „Daugiabučių namų, kuriems karštas vanduo netiekiamas <...>“. Pastebėtina, kad projekto 1 straipsniu siūloma atsisakyti sąvokos „karšto vandens tiekimo“ apibrėžimo. Taigi neaišku, kokie daugiabučiai turimi omenyje nauja redakcija dėstomo 15 straipsnio 2 dalyje.

Antra, neaiški sąvoka „Daugiabučių namų <...> valdytojai“, todėl ji turėtų būti patikslinta arba pateiktas jos apibrėžimas. Pastebėtina, kad galiojančio įstatymo 20 straipsnio 2 dalyje įvardijami *daugiabučio namo bendrojo naudojimo objektų valdytojai, daugiabučio namo butų ir kitų patalpų savininkų bendrija, butų ir kitų patalpų savininkų jungtinės veiklos sutarties dalyvių įgaliotas asmuo arba bendrojo naudojimo objektų administratorius*.

Trečia, iš projekto nuostatų neaišku, kokia tvarka daugiabučių namų valdytojai turės organizuoti butų ir kitų patalpų savininkų apsirūpinimą karštu vandeniu – kas ir kokia tvarka priims dėl to sprendimus, kokie tai sprendimai.

Ketvirta, projektu siūloma nustatyti, kad „Butų ir kitų patalpų savininkai atsiskaito su šilumos ir geriamojo vandens tiekėjais už karšto vandens ruošimui suvartotus šilumą ir geriamąjį vandenį, juos paskirstydami pagal Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos rekomenduojamus ar su ja suderintus šilumos paskirstymo metodus <...>“. Neaiškus nuostatos turinys. Neaišku, kas įvardijamas įvardžiu „juos“. Be to, neaišku, kodėl už geriamą vandenį atsiskaitoma su geriamojo vandens tiekėjais pagal šilumos paskirstymo metodus.

Penkta, pagal projekto nuostatas aprūpinant vartotojus karštu vandeniu dalyvaus naujas subjektas – geriamojo vandens tiekėjas. Butų ir kitų patalpų savininkai turės atsiskaityti su geriamojo vandens tiekėju už karšto vandens ruošimui sunaudotą geriamąjį vandenį pagal karšto vandens apskaitos prietaisų rodmenis butuose. Pastebėtina, kad geriamojo vandens tiekėjo teisės ir pareigos nustatytos Lietuvos Respublikos geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įstatyme. Šio įstatymo 35 straipsnio 2 ir 4 dalyse nustatyta:

„2. Karštam vandeniui ruošti patiekto geriamojo vandens kiekis nustatomas pagal pastatę prieš karšto vandens ruošimo įrenginius įrengto atsiskaitomojo geriamojo vandens apskaitos prietaiso rodmenis. Kai geriamasis vanduo tiekiamas karštam vandeniui ruošti daugiabučio namo karšto vandens ruošimo įrenginiuose, geriamojo vandens pirkimo ir pardavimo vieta yra atsiskaitomasis geriamojo vandens apskaitos prietaisas, įrengtas pastatę prieš karšto vandens ruošimo įrenginius.“

„4. Atsiskaityti už geriamąjį vandenį ir suteiktas nuotekų tvarkymo paslaugas daugiabučiuose namuose geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo paslaugų pirkimo ir pardavimo vieta yra kiekvienas butas ar kita patalpa, išskyrus šio straipsnio 2 ir 6 dalyse numatytus atvejus.“

Taigi vertinamos projekto nuostatos nederą su nurodytomis Lietuvos Respublikos geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įstatymo 35 straipsnio nuostatomis. Pritarus projekto nuostatomis, reikia atitinkamai pakeisti ir Lietuvos Respublikos geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įstatymo 35 straipsnio nuostatas.

Šešta, atkreiptinas dėmesys, kad pagal naują redakciją dėstomo 15 straipsnio 2 dalies taisyklės už daugiabučio namo butų savininkų aprūpinimą karštu vandeniu būtų atsakingi du subjektai – šilumos tiekėjas ir geriamojo vandens tiekėjas, už sunaudotą karštą vandenį vartotojai turėtų atsiskaityti pagal dvi sąskaitas. Neaišku, ar šiuo atveju turėtų būti taikomos ir jeigu taip, tai kuriam iš nurodytų subjektų ir kokia apimtimi, galiojančio įstatymo nuostatos dėl karšto vandens tiekėjo pareigų, pvz. nurodytų galiojančio įstatymo 11, 14, 22, 28 straipsniuose. Jeigu vartotojai būtų nepatenkinti tiekiamo karšto vandens kokybe, neaišku, kur jie turėtų kreiptis – į šilumos tiekėją ar geriamojo vandens tiekėją. Projektas tobulintinas, pašalinant nurodytus neaiškumus.

5. Projekto 2 straipsnyje dėstomo keičiamo įstatymo 15 straipsnio 3 dalyje siūloma nustatyti, kad „Butų ir kitų patalpų savininkai turi teisę individualiai apsirūpinti karštu vandeniu, naudodami butuose ir kitose patalpose teisėtai įrengtus individualius karšto vandens ruošimo įrenginius“. Neaišku, pagal kokias taisykles turi būti įrengti individualūs karšto vandens ruošimo įrenginiai, kad jie būtų pripažįstami „teisėtai įrengtais“. Taip pat neaiškus šios dalies santykis su galiojančio įstatymo 29 straipsnyje išdėstytomis šildymo ir (ar) apsirūpinimo karštu vandeniu būdo pakeitimo taisyklėmis. Pastebėtina, kad projekto aiškinamajame rašte teigiama: „3 dalyje yra nustatoma karšto vandens vartotojų teisė įsirengti individualų karšto vandens ruošimą. Esminiu momentu yra teisėtus tokių techninių priemonių įrengimas, nepriklausomai nuo to ar buto ir kitų patalpų savininkas yra atsijungęs nuo namo karšto vandens sistemos, ar ne.“ Projekte tai neatsispindi. Kita vertus, šiuo atveju svarbu ne atsijungimo nuo namo karšto vandens sistemos faktas, bet tai, kokią įtaką turi toks apsirūpinimo karštu vandeniu būdas kitiems daugiabučio namo butų savininkams. Įstatymu negali būti sudarytos prielaidos vieniems butų savininkams pažeisti kitų butų savininkų interesus, dėl individualaus karšto vandens ruošimo įrenginių įrengimo viename bute negali būti sutrikdytas kitų butų savininkų aprūpinimas karštu vandeniu.

Be to, vietoj žodžio „šaltą“ įrašytinas žodis „geriamą“.

6. Projekto 2 straipsnyje dėstomos keičiamo įstatymo 15 straipsnio 4 dalies nuostatos tobulintinos.

Pirma, projekte vartojamos sąvokos, kurių turinys neaiškus: „daugiabučiai namai, kuriems tiekiamas karštas vanduo“ ir „daugiabučiai namai, kuriems karštas vanduo netiekiamas“, nes projekto 1 straipsniu siūloma atsisakyti sąvokos „karšto vandens tiekimas“ apibrėžimo.

Antra, taisytina, kaip neaiški, formuluotė „Šilumos ir šalto vandens kiekiai, susidarę nepaskirstytam karštam vandeniui paruošti, gali būti paskirstomi butų savininkams“. Pastebėtina,

kad pagal galiojančio įstatymo 15 straipsnio 1 dalies nuostatas „su nepaskirstytu karštu vandeniu suvartotas šilumos kiekis gali būti priskirtas ir išdalijamas apmokėti vartotojams“.

Trečia, pastebėtina, kad projektu siūloma nustatyti, jog tuo atveju, kai karšto vandens apskaitą tvarko geriamojo vandens tiekėjas, „šalto vandens kiekiai, susidarę nepaskirstytam karštam vandeniui paruošti, gali būti paskirstomi butų savininkams tik jeigu geriamojo vandens tiekėjas yra sutvarkęs karšto vandens apskaitą tame name.“ Taigi taikant įstatymą galima situacija, kai su nepaskirstytu karštu vandeniu suvartotas geriamojo vandens kiekis nebūtų paskirstytas butų savininkams, tačiau su nepaskirstytu karštu vandeniu suvartotas šilumos kiekis būtų paskirstytas butų savininkams. Atsižvelgiant į tai, kad įstatymu preziumuojama, jog nesutvarkius karšto vandens apskaitos negalima tiksliai nustatyti nepaskirstyto karšto vandens kiekio, todėl jis negali būti paskirstytas vartotojams, nuostata, jog šiuo atveju šilumos tiekėjas gali su nepaskirstytu karštu vandeniu suvartotą šilumos kiekį priskirti vartotojams, stokoja logikos.

7. Pritarus projekto 2 straipsnyje dėstomai 15 straipsnio naujai redakcijai, įstatyme neliktų nuostatų, išdėstytų galiojančio įstatymo 3 ir 4 dalyse:

„3. Savivaldybės taryba pagal Komisijos patvirtintą metodiką nustato atsiskaitomųjų karšto vandens apskaitos prietaisų aptarnavimo mokestį.

4. <...> Šilumos, karšto vandens tiekėjų ir pastato šildymo ir karšto vandens sistemos prižiūrėtojo tarpusavio santykiai, kompetencija, teisės ir pareigos karšto vandens tiekimo srityje nustatomos energetikos ministro tvirtinamose Šilumos tiekimo ir vartojimo taisyklėse.“

Atkreiptinas dėmesys, kad projekto aiškinamajame rašte teigiama, jog „Karšto vandens skaitiklių priežiūros mokestis nebūtų įtraukiamas į geriamojo vandens kainą, o būtų nustatomas atskirai pagal karšto vandens apskaitos tipus“. Taigi projektu nesiekama panaikinti karšto vandens apskaitos prietaisų aptarnavimo mokesčio. Pastebėtina ir tai, kad projektu nesiūloma įstatymu sureguliuoti šilumos, karšto vandens tiekėjų ir pastato šildymo ir karšto vandens sistemos prižiūrėtojo tarpusavio santykių, atvirkščiai, projektu siūloma į aprūpinimo karštu vandeniu procesą įtraukti naują subjektą – geriamojo vandens tiekėją.

Atsižvelgdami į tai, siūlytume nurodytas nuostatas palikti įstatymo 15 straipsnyje arba perkelti jas į kitus galiojančio įstatymo straipsnius.

8. Atkreiptinas dėmesys, kad projektu siūlomas teisinis reguliavimas taip pat nedera su galiojančio įstatymo 2 straipsnio 27 dalies, 3 straipsnio 3 dalies, 16 straipsnio 4 dalies nuostatomis. Projektas tobulintinas, atitinkamai pakeičiant nurodytus galiojančio įstatymo straipsnius.

9. Atkreiptinas dėmesys į tai, kad projekto 3 straipsnio 1 dalyje nustatant įstatymo įsigaliojimo datą, kartu reikia nustatyti išimtį dėl šio straipsnio 2 dalies įsigaliojimo, kad ji įsigaliotų įstatymą priėmus ir paskelbus, o Vyriausybė ir Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija turėtų teisinį pagrindą iki įstatymo įsigaliojimo parengti įstatymo įgyvendinamuosius teisės aktus.

Kartu atkreipiame dėmesį į tai, jog atsižvelgiant į teikiamo naujo teisinio reguliavimo pobūdį ir į tai, kad ūkio subjektams turėtų būti skirtas pakankamas laiko tarpas pasirengti naujo teisinio reguliavimo taikymui, įstatymo projekto 3 straipsnio 2 dalyje turėtų būti nustatyta ankstesnė data nei įstatymo įsigaliojimo data, poįstatyminiams teisės aktams parengti.

Departamento direktorius

Andrius Kabišaitis

D. Petrauskaitė, tel. (8 5) 239 6376, el. p. daina.petrauskaite@lrs.lt

D. Zebleckis, tel. (8 5) 239 6906, el. p. dainius.zebleckis@lrs.lt